

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

ג' חשוון תשס"ט

נח

שנה י"ב גליון תקפ"ב

כי יצר לב האדם רע מנעוריו

שתי עיירות שכל אחד מהן השתייכה למדינה אחרת, שכנו על יד הגבול, וביניהן היה יער שנחשב לשטח הפקר, יהודי העיירות היו מתגנבים באישון לילה לתוך היער ומהליפים ביניהם סחורות, וכך הצליחו לעשות מעט לפרנסתם על אף מצב הקשה שבעת ההוא גזרו על היהודים גזירות קשות ושללו מהם את כל מקורות הפרנסה.

פעם אחת יצא יהודי אחד באמצע הלילה ועל גבו שק מלא סחורה ונכנס ליער, כדי שיוכל להעבירו בעיסקת הליפין ליהודי מהעיירה השניה, ומובן מאליו שהוא היה מופחד וזהיר, וכל רשרוש ששמע נעצר את נשימתו, לפתע ראה מרחוק שומר, לבו עמד מלפעום, מיד הלך והשליך את השק מעל שכמו, כדי שהשומר לא יוכל לתפוס אותו עם הסחורה, והמשיך לצעוד כך ללא הסחורה.

והנה הוא רואה שהשומר עומד ומסתכל עליו, אולם הוא ממשיך לעמוד כך כבול עין ללא נוע, הוא מתקרב עוד יותר והשומר אינו זו ואינו מניע אבר, החליט היהודי, בוודאי הוא אילם או שיכור, אם כך – חשב היהודי לעצמו – למה אשאיר את השק הפקר, חוזר הוא על עקבותיו, מרים את השק ושם אותו על שכמו וממשיך ללכת, עיניו אינן סרות מהשומר, והשומר ממשיך לעמוד באותו מצב ללא תנועה, היהודי ממשיך ללכת וכבר עבר את השומר בשלום וכך הולך הוא סמוך ובטוח שכל רע לא יאונה לו.

אבל לפתע לאחר שעבר את השומר מרחק מסוים, רואה הוא שהלה מתחיל ללכת אחריו, עכשיו כבר אין לו שום ברירה, אין הוא יכול לסלק את השק מעל גבו שהרי הוא כבר נראה עם השק, לעצור אינו יכול מכיון שהשומר הולך בעקבותיו, מה יעשה, ממשיך הוא ללכת, והשומר הולך אחריו ושותק, הושב היהודי אולי בכל זאת הוא ינצל ממנו כיון שהוא אינו אומר מאומה, וכך עובר היהודי לכל אורך היער כשהשומר הולך בעקבותיו, והוא כבר מגיע אל העיירה השניה, ואז לפתע צועק השומר לעברו: יהודי! מה יש לך בשק... פרוץ היהודי בככי מר ונואש: רשע מרושע, הלא ראית אותי כבר בתחילת היער, ואם כן מדוע נתת לי ללכת את כל הדרך הארוכה, כשלבי דופק בחזקה וכתפי נשברות מכובד המשא, כיצד יכולת להניח לי ללכת את כל הדרך ואתה כל הזמן שותק, ועתה תשלח אותי בחזרה על עקבותי.

וההמשל מובן מאליו, שאדם משגולד הוא מגיע לכלל בינה, אל הישוב ואל יתן מרגוע לנפשו כי זכיתי לבי וטהרתי מחטאי וימצא מרגוע לנפשו, ויביא ראיה מזה שהיצר מניח לו בתורתו ובתפילתו ויסמך עצמו על אמרם ז"ל כיון שלא חטא שוב לא יחטא, וידמה כנפשו שהוא נכלל בברכת הפסוק רגלי חסידיו ישמור, כי זאת ידע וישית נגד עיניו תמיד כי יצר האדם רע, ומנעוריו עומד ואורב לו בצדי ושבילי הדרכים, והוא הוא אחד מתחבולותיו שהאדם ישוה לו וידמה לו שהשמן שכח ממנו, ושלא יפחד להביא עצמו לידי נסיונות ושערי היתר, ועי"ז יפול בניקל בשערי איסור וישקע ברשתות היצר ח"ו, ולכסוף יביא אותו בחשבון, ויענש על כל פסיעה ותנועה.

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'

דבש תמרים.....עמוד ג'

בשפתי צדיקים.....עמוד ה'

פרפראות לחכמה.....עמוד ו'

ודרשת וחקרת.....עמוד ט'

הילולא דצדיקיא.....עמוד י'

משולחן מלכים.....עמוד י"ג

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

את האלקים התהלך נח, וי'ל שוהו ההולך תמיד דבוק בה', הוא שמוזר מכל רע וגם שמוזר מן הכעם, ואם "את האלקים התהלך" זה שדבוק בה' בכל עת, דרי הוא "נח" אינו כועס לעולם אלא הוא תמיד "נח". (זכרון זאת)

☆

אלה תולדות נח נח איש צדיק וכו' את האלקים התהלך נח, כתוב כאן בפסוק ג' פעמים נח, כי נח רמו הוא ליום השבת, שהוא יום מנוחה, והרי יש חיוב של תוספת שבת לפניו ולאחריו, וצריך להיות מן המאדדים לצאת מן השבת וממיהרים לבוא דרי שני פעמים "נח" ועם השבת עצמה הוא ג' פעמים "נח" לפיכך נזכר בפסוק ג' פעמים נח. (אמרי טעם)

☆

איש צדיק תמים היה בדורותיו, וברשי בדורותיו, יש דורשים אותו לשבח ויש דורשים אותו לגנאי, עצם הדבר שרק חלק דורשים אותו לשבח, וחלק דורשים אותו לגנאי, מוכיח שהוא צדיק תמים, כי לא ייתכן צדיק תמים שכולם ידרשו רק בשבחו, הלא כל פעם נמצא איזהו אנשים רעים המצערים לצדיק. (בית יעקב)

☆

איש צדיק תמים היה בדורותיו, וברשי בדורותיו יש דורשים אותו לשבח ויש דורשים אותו לגנאי, אף אלו הדורשים לגנאי אף הם כיוונו לשבחו, וכיונתם שהוא גופו דרש את עצמו לגנאי. (דברי אמת)

☆

ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת, רית שם חם יפת הוא שיהי רמו על התפילה, כי שם כנגד שהרית, חם כנגד מנחה שאו המימות תוקף הדין, ואילו יפת כנגד ערבית שתין יעקב אבינו שהוא פארם של ישראל. (מגן אברהם)

☆

ותשחת הארץ לפני האלקים, המושחת את הארציות והגשמימות שבו "ותשחת הארץ" וזכה לעמוד "לפני האלקים" (מאור עינים)

כי מלאה הארץ חמס מפניהם, וברשי לא נחרם דינם אלא על הגול, בעצם דרי כל עבירה היא בבחי' גול, שהרי הכל הוא ממנו ית', וכשהאדם אינו מכיר זאת, ועושה עבירות בכוחות שהשיות נתן לו בעצמו, אין לך גול גדול מזה. (שפת אמת)

☆

כי מלאה הארץ חמס מפניהם, וברשי לא נחרם גור דינם אלא על הגול, אילו היו מעוררים רחמנות איש על רעהו היתה מתעוררת גם למעלה מרת הרחמים עלידם, אך כאשר גולו והמסו איש מרעהו נחתם גור דינם. (תפארת שלמה)

☆

צחר תעשה לתבה, שתיבות התפילה היצאת מפיך בעת התפילה תאיר באור יקרות וצחר תעשה לתבה. (פעל שם טוב)

☆

תחתים שניים ושלשים תעשה, בדרך רמו לשלשה מיני ביא צדיקים גמורים ורשעים גמורים, וכינונים, "תחתים" רמו לרשעים והו שכתב רשי ז"ל לזבל שהם עוסקים בדברים המאוסים לזבל, המה העבירות, "שניים" למדה, היינו הבינונים העוסקים במדור העוה"ז, ותענוגים הנשמיים, אעפ"י שאין עושין עבירות, "שלשים" העליונים לאדם, הוא הצדיק הגמור ההולך תמיד בעולמות העליונים, והצדיק גמור הוא צריך לתקן כולם במעשיו הקדושים, ולכן כתוב אצל שלישי "תעשה" פי אתה הצדיק תעשה ותתקנם.

☆

ופתח התבה בצידה תשים, בכניסתך לתורה "פתח התיבה" רשאי אתה ללמוד שלא לשמה, בכדי שתוכל לזכות ללמוד לשמה, כך שעליך להניח בצד ולהסתיר את מצרתך שהיא תורה לשמה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. (פן בית)

☆

מהעוף למינהו, וברשי וכל שהתיבה קולמתן דבנים בה, כמים הפנים לפנים, רק זה החפץ להיודק בתיבות התורה

והתפילה, "התיבה קולמתן" הוא בלבד ראוי להיכנס בה. (תולדות יעקב יוסף)

☆

ואספת אליך ויהי לך ולהם לאבלה, הפשע עובר דרך הצדיק "ואספת אליך" ועל די נשפע הוא גם לעולם, "ויהי לך ולהם לאבלה". (בן בית)

☆

בא אתה וכל ביתך אל התיבה, התפלל בכל כוחך שתהדר בכל גופך, "בא אתה וכל ביתך" אל תיבות התפילה. (פעשי)

☆

ויבוא נח וכו' מפני מי המבול, וברשי אף נח מקמני אמונה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול ולא נכנס לתביה עד שהקהוה המים, מאחר שיש בכח האמונה לגרום לקיום הדבר, לפיכך מירב נח להאמין שהמבול יבוא שמו ע"י כך יגרום אכן למבול שיבוא. (אהב ישראל)

☆

יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם ויהי בנען עבד למו, וי'ל ע"ד רמו כי הצדיק העובד את ה' תמיד נקרא יפת ר"ת פי יגיד תהלה וע"ש זה נקרא הצדיק יפת כי הוא תמיד מהלל ומשבח בפיו את השיות ואיתא במדרש צדיקים כל זמן שמוסיפים גדולה מוסיפים שפלות ומקמינין עצמם לאברהם נתת גדולה אמר ואנכי עפר ואפר וכו' וע"י מדת ענוה שיש להצדיק גורם השראת השכינה עליו כמ"ש אשכון ואת דכא ושפל רוח נמצא ע"י שהקב"ה נותן גדולה והרחבה לצדיק ברוחניות ובגשמיית בזה גורם השראת שכינתו על הצדיק כי זוכה ע"י למדת ענוה ושורה עליו שכינתו ית' והו וי'ל שמרומו כאן בתו' יפת הוא לשון הרחבה כמו שתרגם על כי יהיות ארי יפתו והיינו כשמרחיב אלקים ליפת היינו להצדיק הנקרא יפת כניל ונותן לו גדולה ובא מתוך זה למדת ענוה כניל בזה גורם וישכון באהלי שם שהשיות משרה שכינתו באהלי של צדיק והוא נעשה משכן להשכינה בכיבול. (דגל מחנה אפרים)

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

מהשפעתו של נח, ועייז אמר רש"י נח היה צריך סעד לתומכו היינו זכות אבותיו בהיותו דור עשירי מאדם, אבל אברהם התחזק מעצמו בלי שום זכות אבות. (ברך משה) ★

ואתם פרו ורבו. ובמסורה ג"פ ואתם, דין, ואידך ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ואידך ואתם הדבקים בה"א חיים כלכם היום, ויבואר הדגה איתא בזוה"ק ג' דרגין אינון מתקשרין דא בדא קובי"ה ואורייתא וישראל, וביי בספרי"ק דבאמצעות התורה איתקשרין הני תלת בהדי הדדי, ואמרתו בכוננת הענין עפ"י דאיי בזוה"ק שיש ששים ריבוא אותיות בתורה, וכנגדן יש ששים ריבוא נשמות בישראל וכל נשמה אחוזה ומקשרת באות אחת שבתורה, ובמגלה עמוקות נתן בו רמז שכן ישראל ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה, והנה איי בזוה"ק שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה הם, ועייכ כיון שכל איש ישראל מקושר לאות אחת בתורה, שהיא כולה שמותיו של הקב"ה, עייז מתקשרין בניי אל הקב"ה, ושפיר מתקשרין הני תלת דרגין חדא, וזאת תורת המסורה ואתם פרו ורבו היינו עיי קיום מצוה זו תזכו להוריד נשמות חדשות מאוצר הנשמות להשלים סי ריבוא נשמות שבישראל, שכל נשמה ונשמה מקושר לאות אחת בתוה"ק, ובאמצעות התוה"ק ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש האמור בקבלת התורה, עייז ואתם הדבקים בה"א חיים כלכם היום להיות דבוק באור פני מלך חיים.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שלימ"א)

על מה שמהויבים ע"פ הדין, ומעשייט פירושו מה שמוסיפים מעצמו על החיוב, וזשי"ה אלה תולדות נח ופירשיי שיעקר מעשיהו של צדיקים מעשיהם הטובים, דכוננתו על מה שהקריב הקבנות אחר המבול שזה נקרא מעשים טובים על שהיי בלי ציווי, ועייז נשאר לז תולדות כי בא בשכרו להחיות זרע. (דברי יוא"ל) ★

כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. יש לפרש עפ"י שמצינו בדברי חז"ל בכ"מ שהשפעת האב על יוצאי הלציו נמשכת עד עשרה דורות, וכענין שאמרו הניכת אבות בניטין עד עשרה דורות, ובמסי קודמטין גר עד עשרה דורות מותר במזורת מכאן ואילך אסור, ובמסי סנהדרין גיורא עד עשרה דורא לא תבזי ארמאה באפיה, הרי שקשר האב עם בנו ובני בנו נמשך עד עשרה דורות, וכן ידוע מכ"מ הבעשייט זיי"ע שהכטיח כי עד עשרה דורות יבא להשתתף בשמחת צאציו, והנה שנינו עשרה דורות מאדם ועד נח, ועשרה דורות מנח עד אברהם, וכתב התוס' יו"ט דלא דמי עשרה דורות שמאדם ועד נח לעשרה דורות שמנח ועד אברהם, כי אדם ונח בכלל עשרה, אבל אברהם אינו בכלל עשרה, ומעתה יש לומר כי אף שהעידה תורה נח איש צדיק תמים, מכל מקום זאת היתה מהשפעת הקדושה של אדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, שהרי הוא היה הדור העשירי לאדם, וזשי"ה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדו"ר הזי"ה היינו בהיותו בדור זה הוא הדור העשירי לאדם הראשון, אבל אברהם אינו היה כבר הדור האחד עשר מנח, ועכ"ז התחזק בצדקו בלי סיוע

נח איש צדיק וגוי. יתבאר כי הנה ידמע זאת שהעיקר הוא לידע ולהאמין שהכל היא בהשגחה פרטיית מאתו ית', לא להכמים לחם ולא לנכונים עושר, ומה דכתיב וברכתך בכל אשר תעשה היא רק דברים ככתבן שהאדם לא יסמוך עצמו על הנס רק צריך עשיה מועטת ומלאכתו עראי והשיית ישלח את הכרכה כי אין מעצור להי להושיע, והנה תיבת איש מורה למי שידוע בטוב עוה"ז כמעם איש האדמה, וזשי"ה נח איש צדיק וגוי, כלומר שהיה עוסק בטוב עוה"ז, אעפ"כ את האלקים התהלך נח שהיה יודע שהעיקר רק באלקים שהוא הבורא ומנחיו את העולם כולו ברצונו והכל מאיתו. (קדושת יו"ט) ★

אלה תולדות וגוי. וברשיי ללמד שיעקר תולדותיהן של צדיקים מעשיהם הטובים, ויובן בהקדם דברי הכתוב גם מעוף השמים שבעה שבעה לחיות זרע על פני כל הארץ, ולכאורה לחיות זרע מיותר הוא, אך הנה ממשמעות הכתובים משמע שעיי הקרבנות שהקריב נח אחר המבול הציל את העולם שלא יבא עוד מבול, וזהו כוננת הכתוב שמאלו הבהמות יקריב קרבנות אחר המבול ועי הקרבנות גרם לחיות זרע על פני כל הארץ, והיה זה שכרו על הקרבנות שלא יבא עוד במבול, אך הנה ידוע כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אולם כתבו המפרשים דעל מה שמוסיפים יתר על החיוב איכא שכר בהאי עלמא, ונה לא נצטווה מפי הקב"ה על הקרבנות והוי אינו מצווה ועושה ששכרו בעוה"ז, וכתה בבניי לפרש הכונה של מצוות ומעשייט דלכאורה היינו אך, וביי דמצוות קאי

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת נח

מז"ה יצחק ענגלענדער הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מז"ה שמעון יואל גוטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מז"ה יעקב יוקל הירש הי"ו

המלמדים: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנהאצקער שליט"א

מז"ה יחזקאל כהנא הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מז"ה יושע וואלף מיטעלמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מז"ה יואל זאב שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מז"ה אברהם מאיר איצקאוויטש הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזענבערג שליט"א

והר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מז"ה היר צקא קאהן הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מז"ה דוד לייבוש גוטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מז"ה יודא כהנא הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מז"ה יואל עקשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מז"ה זלמן וואלף גראסבערג ני"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מז"ה יקותיאל מנשה ווער צבערגער ני"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

הר"ר שמואל שלמה טעלענער שליט"א

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מז"ה יואל סימאן הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מז"ה יואל וויינבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מז"ה וואלף פאלאטשעק הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

הר"ר אברהם הערש זאלדאן שליט"א

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מז"ה יושא ניישטאדט הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למבאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונגוה מפיקים

בשפתי צדיקים

אלה תולדות נח נח

דהיינו מי שיתעצם כל כך עד שהגיע למדריגה כזו כמו רבי שמעון, ויכל לננות עצמו בשם "לידה", ואם לאו לא תלד שאם לא יתעצם עד למדריגה נעלה זו אין הוא מנונה בשם לידה. (עשר אורות)

איש צדיק בדורותיו

פעם אחת כתב א"ז הגאון רבי שלמה קלוגר ז"ל תשובה לאיש אחד בר אוריין שהיה גר בכפר אחד סמוך לבראדי, ובראש המכתב כתב להרה"ג בכפר פלוני, ויהי כקרוא האיש את המכתב וישתומם מאוד בידו כי א"ז אינו כותב לרבנים גדולים תואר כזה ואיך יצא עתה בשיר המעלות אשר לשלמה וכתב עליו תואר כזה לעילא מן דרגיה, וישם את פעמיו עירה בראדי וישאל אל א"ז על ככה, ויאמר לו א"ז מדוע לא שמת לב להבין כונתי, שפיל לסיפיה וראה מה כתיב שם הרב הגאון בכפר פלוני, כלומר שם בכפר הוא בין אנשים עמי-ארצים ובורים גאון גדול הנך, כי מי ידמה לך ומי ישוה לך. (שיחות צדיקים)

מבית ומחוץ בכופר

מעשה ברבי שמשון רפאל הירש מפראנקפורט שנקלע לבית תפלה של הרעפארמער אשר הוקם והתנהל בניגוד לרוח ישראל סבא, מבנהו מבחוץ ה' נראה כמו כנסייה נוצרית, ומבפנים לא עמדה הבימה במרכז כנהוג, גם הוכנו לצידה מינים ועוגב, נענה הגאון ר' שמשון רפאל ואמר: דומה עלי בית תפילה זו לתיבת נח, ואינו דומה, שאפשר להמליץ גם עליו כמו בתיבת נח "מבית ומחוץ בכופר" שרוח הכפירה מרחפת עליו מבית ומחוץ, אך בעוד שתיבת נח הצילה את דייריה משטף המבול, לא יציל בית תפלה זה את באי שערי ממבול הכפירה וההתבלולות. (גן יוסף)

והיה לך ולהם לאכלה

סיפר הגאון רבי שמעון סופר אב"ד קראקא שפע"א שאל למרן הק' מצאנז ז"ע שיאמר לו מה טיבו של שיריים שהחסידיים משתוקקים להנות מהם, והשיב לו: היות כי ידוע שבמאכלים יש הרבה "פסולת", ואינם נותנים כח להאכלם, רק עיקר הכח שבא להאדם האוכל היא רק חלק המעולה והטוב שבמאכל, והוא הנקרא ניצוצות הק'. ... והצדיק האוכל בקדושה ובטהרה מתקן כל המאכל ונעשה כולו קדוש, והאוכל מזה אפילו רק מעט עושה בו פעולה גדולה לכל ענינים לטוב, ועפי"ז פ"י מהר"ש סופר ז"ל מאמרה"כ "ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליו והיה לך ולהם לאכלה", ויש לדקדק על תיבת "לך" דהול"ל "והיה לכם לאכלה" ולפי האמור יובן שהקב"ה אמר לו שהוא יאכל מקודם וממילא עי"ז יהיה נעשה כל המאכלים שנשאר מאכל רוחני, שהוא שיריים של הצדיק, וז"ש "והיה לך" היינו מקודם יהיה לך, שנה יאכל מקודם, ואח"כ "ולהם לאכלה" עכד"ה ודפח"ח. (בית פנחס)

פע"א נזדמן הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע לבית מרן החת"ס בשעה שהיה יושב בעמק הלכה באיזה תוספות תמוה, כשנכנס הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע נתן לו החת"ס שלום, ושאלו: האם כבודו הוא תלמיד חכם ויודע ללמוד, הרה"ק מבארדיטשוב שהיה עייף ויגע מטלטול הדרך השיבו: אילו הייתי יושב במנוחה כמו הרב דפרעשבורג והייתי סועד היום סעודה כמו הרב מפרעשבורג, הייתי גם אני יכול ללמוד, תיכף ומיד ציוה החת"ס שיביאו לפני האורח מעט יין ישן טוב ומיני מתיקה, ובני לבני חזר להתעמק בלימודו בדברי התוספות המוקשים, הרה"ק מבארדיטשוב ישב לפניו שעה ארוכה ולא טעם מאומה, כשהרגיש החת"ס שהאורח עדיין לא טעם, תמה ושאלו: למה אינו טועם מר, הלא כל זה הובא בשביל מעלתו, השיב לו הרה"ק: בגמרא הקשו (ברכות ל"ה). כתוב אחד אומר "לה' הארץ ומלואה", וכתוב אחד אומר "והארץ נתן לבני אדם", ותירצו: לא קשיא, כאן קודם ברכה, כאן לאחר ברכה, ואם כן, כל זמן שכבוד תורתו לא יברך על המאכל הזה עדיין לא קנה החפץ מהשי"ת ואינו שלו, ולא יוכל לכבדני בדבר שאינו שלו, מיד בירך החת"ס ושתה מעט, ורק אח"כ אכל ושתה הרה"ק מבארדיטשוב, אח"כ שאלו החת"ס שוב: האם כבודו יכול ללמוד, והשיב לו: אם אומרים לי דבר תורה אני מבינם, גיד לי הרב מפרעשבורג איזה דבר תורה והראה לו הגאון את דברי התוספות התמוהים אשר עמד בהם באין מבין דבר, תיכף פתח הרה"ק מבארדיטשוב בהתלהבות קאפיטל כ"ד שבתהלים "לדוד מזמור" עד כי נפל תחת השולחן מרוב דביקות, כמנהגו, ואח"כ קם והגיד להחת"ס פירוש דברי התוספות, החת"ס שראה כי זה אינו מגדר האנושי, אמר להרה"ק מבארדיטשוב: טוב, עתה הנני מכיר גדולת כבוד קדושתו, אך עם כל זה לא יגיד נא לי מדוע אמר דווקא מזמור הלז שבתהלים, השיב לו הרה"ק: כי במזמור זה מרומז שם בעלי התוספות המוקשה, והתפללתי אל ה' שבעל התוספות יבוא מהיכל העליון ויאמר לי הפשט, ואכן בא ואמר לי, או אז ידע החת"ס כי איש אלוקים קדוש לפניו וכיבדו מאוד, ודיברו מענין לענין עד שבאו למאמר חז"ל (מכות י"ז): אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואם לאו לא תלד, והיא פליאה דאם כן לא שבקת חיי לכל בריה, ואמר הרה"ק מבארדיטשוב: כתיב "ולשם יולד גם הוא" שהוא הוליד את עצמו, כי "אלה תולדות נח - נח" שתולדותיהן של צדיקים מעשים טובים, וא"כ הצדיק מוליד את עצמו ע"י מעשיו הטובים, כמו שאמו הרה ויולדת אותו, וזהו "ולשם יולד גם הוא" שהוא גם הוליד את עצמו, כאמור, וכן ר' שמעון היה מהתנאים שהתעצמו כל כך במעשיהם הטובים שנקראו בשם "לידה" שהולידו את עצמם, וזהו שאמרו "דילידא אימיה כרבי שמעון תלד"

עולת החודש

במסגרת מפעל "חזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד
הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק,
ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על שחרת הקודש

חודש חשוון

מו"ה משה פאלקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יצחק אליקים שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה חיים לעבאוויטש הי"ו

המלמדים: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה אברהם סופר הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה יואל וואלד מאן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מרת (יעקב) מיטעל מאן תחי

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזענבערג שליט"א

והר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מו"ה יואל גאלדבערגער הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה משה יודא שטרויס הי"ו

המלמד: הר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה יחיאל שרגא - ישראל

שפיטצער ני"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה אברהם הערש קליין הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה שמואל אליעזר טייטלבוים הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה בערל גראס הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה אלימלך דייטש הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה וואלף לאנדא הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה יואל בער קאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה זלמן לייב פערל הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה פנחס פּרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברויך שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם
לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

החודש הזה לכם, לכם לכל צרכיכם, עליכם ועל בניכם,
וישלה ברכה ה' אליכם, להשפיע מעין הברכה כפעולתכם,
הון ואושר בביתכם, תענוג ונחת כל ימי חייכם, ועומדת לעד צדקתכם.

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות להכמה

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כבתור ופרה משוקדים

העולם לבחון שמא ימצא איהו אילן וכדומה לנח עליו, ואת זאת לא היה יכול לנסות עם כל עוף, שהרי אם ירחיק וייעף ויגע יפול למים וימות, לכן שלח דוקא את היונה, שהי על היונה העידו חז"ל כנפיה מגינות עליה, ופירשו התוס' בשם המדרש שפורחת בכנף אחד ונחה בשני, ושוב פורחת בזה ונחה בזה, ולעולם אינה יגיעה ועייפה. והוא אשר דקדק הפסוק באמרו ולא מצא היונה מנוח לבק רגלה, לרגלה דייקא לא מצאה מנוח, אבל לכנפיה מצאה מנוח וכאמר. (חתם סופר)

☆☆☆

כל החיה כל הרמש כל רומש על הארץ למשפחותיהם יצאו מן התיבה. אי בגמ' (פסחין ק"ט): למשפחותיהם יצאו ולא הם, ונל"פ עפ"מ שמצינו בגמ' (חולין נ"ט) דכל בריה שאין בה עצם אינה מתקיימת י"ב חודש, עיי"ש, והנה ידוע דמשפט דור המבול היה י"ב חודש, וא"כ לפ"ז צריך לומר שהתולעים עצמם מתו בתיבה ורק משפחותיהם יצאו מן התיבה ולא הם. (גן רוה)

☆☆☆

ויאמר ה' לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו. כשחטא אדם הראשון הוקל מעליו ענשו אחר שתלה סיבת חטאו עבור חומרו הגס והעכור אשר ניתן לאדם והוא אשר ימשוך אותו אחרי התאוות החומריות והגופניות, כי מצד נשמתו אינו ראוי לו שיחטא ולפיכך המשיך וקילל את האדמה ואמר ארורה האדמה בעבורך, ולאחר שיצא נח מן התיבה והקריב קרבן נאמר, ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדמה, כי מעתה אנו רואים שהסיבה לחטא אינו מפאת החומר הארצי כי יש סיבה אחרת היא כי יצר לב האדם רע מנעוריו, כי היצר הרע בא לו לאדם משעה שנולד והיצר טוב אינו בא כי אם ליי"ג שנים, ובעת שבא היצ"ט כבר הושרש בלב האדם היצירה כבעל הבית וזאת היא הסיבה העיקרית בחטא האדם.

☆☆☆

וידר ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם. ג' במסורה א' דין, ב' משמים הביט ה' וראה את כל בני האדם, ג' להודיע לבני האדם, ונל"פ כוונת המסורה דהנה לכאורה קשה למה הוצרך הקב"ה לירד לראות הלא הכל צפוי וגלוי לפניו ית', רק הענין הוא שהקב"ה עשה זאת כדי שילמדו ממנו בני האדם שאין לדיין אלא מה שענינו רואות, וזאת תהיה תורת המסורה וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ולכאורה קשה הלא "משמים הביט ה' וראה את כל בני האדם" וא"כ למה הוצרך לירד, והת"י הוא "להודיע לבני האדם" שצריך דרישה וחקירה במשפט.

קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ברש"י אי לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, ונל"פ עפ"מ דאיתא אין בית דין נזקקים על פחות משה פרוטה אבל בשכבר יושבים או ידונו על הכל, ודין פרוטה כדין מאה, והנה מבואר כאן במדרש דהיו גזולים פחות פחות משה פרוטה, לכך דייק רש"י בלשניה ואמר לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, היינו שעל החטא של גזל לא היו יכולים לחון אלא בשעת גמר הדין דבתחלה אין בית דין נזקקין לפחות משה פרוטה. (עדות ביהוסף)

☆☆☆

ומן הבהמה אשר לא טהורה היא. ונראה עפ"י הרמ"א בדרכי משה (יו"ד סי' נ"ט) סימן לידע על הבהמה מחיים אם כשרה היא או לא, שיעביר האדם ידו ויחליקה על שדרת הבהמה, אם היא שוחה, נכפפת ונכנעת תחת ידו סימן הוא שהיא טריפה, וזה מרומזו כאן בכתוב: "ומן הבהמה אשר לא" היינו שהיא מכניעה עצמה ונחשבת כ"לא", סימן הוא ש"טהורה היא" וכשרה, וטעמי הנגינה ג"כ ירמזו על כן, שהרי הנגינה על תיבת "לא" היא מונח שהיא נגינה מפסקת, ומחלקה מתיבת טהורה.

☆☆☆

ויגעו כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השורץ על הארץ וכל האדם. ולהלן נאמר וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים, כאן כתב את האדם לבסוף ולהלן הקדימו תחילה והוא תמוה. ונראה, דהנה מצינו במצרים כשטבעו בים סוף דכתיב שם ג' לשונות ירדו במצולות כמו אבן, יאכלו כקש, צללו כעופרת, ואמרו רז"ל הרשעים כקש, הולכין ומטורפין עולין ויורדין, בינונים כאבן, והכשרים כעופרת שנחו מיד. ולפי זה כאן בני המבול בודאי היה ראוי לו לאדם להיות נענש ולהתיישר ביסורים קשים יותר משאר בעלי חיים, כי הוא בעל בחירה ובעל שכל, ולפיכך כשבא הכתוב להודיע סדר גויעתם האיך היה, פרט תחילה שאר הנבראים, שמתו תחילה, ואח"כ כתב את האדם שמת לבסוף, משא"כ בפסוק אחריו שלא בא להודיענו סדר המיתה, כי אם לומר שנמחו כל הנבראים וישאר אך נח, חשב את האדם בתחלה, כי הוא החשוב שבנבראים ועיקר בריאת העולם, וישאר הנבראים טפלים לו.

☆☆☆

וישלח את הערב ויצא וישב עד יבושת המים מעל הארץ וישלח את היונה וגו' פירש"י לכוף ז' יום. מדהחיל שבעה ימים טרם שילוח היונה נראה שמתחילה ידע נח שעדיין אי אפשר לפרוח בכל העולם רק סמוך לתיבה, ולזה היה די בעורב, אך אחר עבור שבעה ימים רצה נח לשלוח עוף שיפרח וישוט בכל

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעוועכ"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

ישמח מש"ה במתנת חלקו

בשיר ושבתה הלל וזמרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב בשפה נעימה וברורה, קדם מע"ב ידידנו הנכבד האי גברא יקרא, איש חי ורב פעלים תדירא, הוא הגבר אשר נתמנה ע"י מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע לנהל מוסדותינו המעטירה, וזה רבות בשנים עומד על הפקודים בתהילה ובתפארה, בונה ומקים עולמות של תורה, רב תבונות ובכיר המעשה, יומם ולילה לא ישבות למען בניית והרחבת גבולי הקדושה,

הרה"ח ר' משה חיים זויים הי"ד

מנכ"ל מוסדותינו הקי

לרגל השמחה השרויה בביתו, רון שיר ושבה על שפתו

באירוסים נכדו החתן החשוב והמצויין, עדין לתפארת ולגאון, שמו הטוב הולך לפניו, יראת ה' הופפת על פניו

כמר דוד מאיר יאקאב ני"ץ

בן חתנו כבנו ידידנו החשוב מורה ודאין הרב ר' אלי' זאב יאקאב שליט"א רב דרמת אליהו ראשל"צ

עב"ג בת ידידנו החשוב והנעלה, רב פעלים לשם ולתהלה, נעים הליכות וכליל המעלה,

הרה"ח ר' שמואל זאנוויל פויגל הי"ד

מנהל כולל ויואל משה בעיה"ק ירושלים ת"ו

והנה כי בן יבורך גבר ירא ה' אביו ידידנו החשוב והנערץ זקן ונשוא פנים

הרה"ח ר' יהושע זויים שליט"א

ותהי נא ברכותינו לראשו עטרת, שהזיווג יעלה יפה כליל בהוד ותפארת, ומשמחה זו יהא עוד שמחות גודרת, ובשכר מעשיו ופעליו הכבירים והנאמנים, יזכה לראות בנים ובני בנים, וימשיך להיטיב לנו עוד רבות בשנים, ביתר שאת ובאמיץ אונים, בתבונה וברעית אמונים, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלבינו כ"ק מרן רביה"ק בראשינו, במהרה בימינו, אבי"ד

המברכים באותות כבוד והערכה, המשתתפים עמו בשמחה

יוסף יהושע גרין, יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כץ, פסח ראטה,

יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא זויים

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולוגים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בענין אבר מן החי

אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו (פר' נח)

והגאון האדר"ת ז"ל שם כתב שאין מקום קושיא כלל דמנ"פ אם ההכרח מלשון הפסוק והיה שבעת ימים תחת אמו שאין מאכילין אותו רק חלב א"כ י"ל דהו"ל בשר בהמה כמו חלב ודם דמקריבין על המזבח שמצוותו בכך כדאמרו בחולין דף צ' ע"ב ואם אפשר לתת לה גם מאכל או משקה אחר זולת חלב ודאי דלא קשיא כלל דהו"ל זה וזה גורם ובעי"ז כ' בדעת תורה יו"ד סי' ס' סק"ד ד"ל דלא ינק אלא השקה אותו בדבר המותר ודחה אותו דכתבו התוס' חולין דף יא ע"ב ד"ה ליחוש בהא דילפינן שם דאולינן בתר רובא מהא דהורג נפש דחייב מיתה ודילמא במקום סייף נקב הוה והקשו התוס' דמשכחת לה כיון שהיה קרום של מוח מגולה וראו שהיה שלם ובא זה ונקבו והרגו וכתבו התוס' דדוחק להעמיד הפסוק בכך וכמו"כ דוחק להעמיד הפסוק בלא ינק מאמו אכן לפי"ד האדר"ת י"ל דאתי שפיר יותר דיונק מאמו רק דמוסיף לו דברים אחרים.

ולפי זה דמיידי בשמוסיף לו מאכלים אחרים הקשה שם בעובר אורח לפי דעת הרמ"א דאסור להדיוט ג"כ הרי מפשט הכתוב משמע דלגובה צריך להשהות עד ח' אבל להדיוט כשכלו חדשיו למחרתו מותר והרי ביום אחד אי אפשר להאכיל זולת חלב אמו וא"כ נתפסם או באיסור ותי"ד דלא ישקוהו כלל.

ובדעת תורה שם כתב לתרץ דהא מהראוי שכל מעט טעם איסור המפסם ונכנס בעגל שיהי' קמא קמא בטל אך די"ל חזור וניעור והפלתי בסי' צ"ט כתב דחזור וניעור אסור רק מדרבנן וע"כ א"א דדייק מקרא זה דחלב שרי.

ובערך ש"י יו"ד שם כתב עוד יותר דבזה לא שייך חזור וניעור כלל דהרי האיסור נתהפך לבשר ושומן וא"א לחזור וניעור דכבר נשתנה וע"כ אינו אסור אלא מדרבנן ועוד כתב די"ל דהא דלא בטל האיסור משום דאי לאו האכילה הזאת היתה מתה ברעב וע"כ הוי כדבר המעמיד דלא בטל זה אינו אלא מדרבנן אבל העיר בזה דלא א"ש למ"ד דאין מבטלין איסור לבתחילה אסור מן התורה וע"כ כתב לתרץ עוד לדעת הרא"ם דמי חלב אסור והקשה הש"ך סי' פ"א דא"כ חלב ליתסר משום דמעורב בו איסור המי חלב עיי"ש וא"כ כ"ז אחר דיליף היתר מקראי אחרניי אבל אם נילף מן ז' ימים תחת אמו י"ל דאיה"נ דאסור אלא דלא הוי נתגדלה באיסור דהחלב והמי חלב הוי זה וזה גורם ועיי"ש מש"כ לדון בזה.

בגמ' בכורות דף ו' ע"ב קמבעי' חלב מנלן דשרי ושקלי וטרי בי' והקשה בשו"ת ספר יהושע פסקים וכתבים סי' קכד לדעת הרמ"א יו"ד סי' ס' דבהמה שנתפטמה כל ימי' בדברים אסורים אסורה (ואף הש"ך דחולק ס"ל דלגבה אסור) אמאי לא הביא הגמ' מהא דכתיב שור או כבש או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה והא הולד אינו יכול לחיות רק במה שהוא יונק חלב אמו ואי חלב בהמה טהורה אסור הרי נתפטמה כל ימי' באיסור.

ותי' בשו"ת צור יעקב (ח"ב סי' ט"ו בהגה סק"ב) לפי"ד החת"ס יו"ד סי' ע' שהביא מהרמב"ן בענין ביצה טהורה דמותרת דאיכא מאן דיהיב טעמא דע"כ ביצה מותרת דאי לאו עוף היוצא ממנו הוי יוצא מן הטמא ואסור וכ' החת"ס דאי משום הא לא איריא דאף אם היה הביצה אסורה הלא הוא אסור משום איסור אבמה"ח וא"כ עכשיו נולד לו סימנים ושוחטים אותה ומסתלק איסור אבמה"ח והלא כך הותר כל אבמה"ח ע"י שחיטה עב"ד החת"ס, ולפי"ז כמו"כ הכא ע"י שחיטה הותר החלב ובספר עובר אורח מהגאון האדר"ת ז"ל סי' ס"ד הביא ג"כ תירוץ זה והקשה ע"ז דא"א ששחיתו ביום השמיני יתיר איסור שאכל כל שבעת הימים דהאיסור כבר אינו בעולם ונבלע באבריו ואיך יתירנו אחר שאינו בעולם כלל ועוד יש להעיר בזה דאם החלב אינו מותר הרי הוא דם למ"ד דם נעכר ונעשה חלב וא"כ לזה לא מהני שחיטה כלל.

ובספר יהושע שם כתב לתרץ דחלב הבלוע באברים ועדיין הוא במציאות לא גרע משליל דילפינן בחולין דף ס"ט ע"א דמותר מטעם דכל בהמה תאכלו וכמו"כ החלב מן החי שנמצא בהמה הותר ע"י שחיטה ומה שנתהוה לדם יוצא ע"י שחיטה ומליחה וצלייה ומה שנתהוה לבשר דומה לנבילה שנתהוה לדבש שמותר, עב"ד. וצ"ע בזה דהלא זהו איסור של נתפטמה כל ימייה באיסור בהבשר נתהוה מן האיסור.

ובעובר אורח שם הביא עוד תירוץ ע"ז די"ל דהא דאסור כשנתפטמה באיסור היינו באכילה מאכלי איסור אבל שתתה י"ל דאינה נאסרה מפני שהמשקה נבלע במעיה וא"כ הו"ל זה וזה גורם עב"ד אכן הרי בפסוק מיירי מקרבן ובהדיא אמרינן במתני' תמורה דף ל' ע"ב דינקה מן הטריפה אסורה למזבח ועוד יש להעיר בזה מדברי הש"ך שם דהביא מתורת חטאת בשם איסור והיתר דאסור לקנות בהמה מעובד כוכבים שינקה מחלב טמאה עיי"ש שהאריך בזה ולא חילק כלל בין אכילה לשתי'.

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא הצדיקא

הגה"ק רבי חנוך העניך בן הגה"ק רבי יוסף דוד זי"ע מסאסוב וקערעצקי
יומא דהילולא ז' מרחשון (תש"ג)

ז'אלה תולדות

מרב התרגשות והתפעלות, והיה מספר תמיד מגודל
עבודתו ורוב מעשיו בהמשכת ישועה ורחמים לישראל.

האיש מקדש

בשנת תרנ"א בהיותו כבן ז' שנים התחילו לדבר בו
נכבדות עם הרבנית הצדקנית מרת אסתר ע"ה בת מרן
הקדושת יר"ט זי"ע אשר שלח רב ת"ח לבחון את המיועד
להיות חתן, ושחזר אליו סיפר בהתפעלות על העלם הצעיר
הזה אשר הוא מלא וגדוש בכל חדרי תורה, וכי עדיו לגאון
ולתפארת. בשנת תרנ"ב בהיותו כבן שמונה נגמר השידוך
בכי טוב עם הרבנית מרת אסתר שהיתה אז בת ט' שנים,
זמן החתונה קבעו על אחר שש שבע שנים.

בהיותו כבן ט"ו שנים התחילו להכין לקראת החתונה
המיועדת, זקיננו הגה"ק רבי שלמה מסאסוב זי"ע הכין עצמו
לנסוע לעיר סיגוט מקום משכנו של המחותן מרן הקדושת
יר"ט זי"ע אשר שם תיערך החתונה הגדולה

וסיפר ל"ק מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע [רבינו היה
חתנו של הגה"ק מקערעצקי בזיו"ר] שבעת החתונה
נתאספו חסידים לאלפים לקחת חבל בשמחת הצדיקים,
ואגרא דכלה דוחקא, ומתוך הלחץ זו הדחק נשברו שם כל
השולחנות, וכאשר רצו לברך ברכת המזון לא היה אף
שולחן אחד שיוכלו לברך עליו, ונענה מרן הקדושת יר"ט
ואמר אל המחותן הרה"ק ר' שלמה מסאסוב זי"ע: הן כבודו
הלא מפורסם כבעל מופת ורופא חולים אולי תוכלו
לרפאות את אלו החסידים חולי הרוח, ענה לו הרה"ק
מסאסוב בבדיחותא: כי קבלה בידו שלחולי זה אין מועיל
שום רפואה. [אגב, מענין הצפיפות שהיה בעת החתונה
יסופר שהיה הצפיפות כה רב, שלא יכלו ממש לצאת
להחופה והכריזו לההמון שהחופה תתקיים במקום פלוני
בכדי שיתפנו לשם ויוכלו לצאת לקראת החופה].

עוד סיפר רבינו כי בעת כתיבת התנאים של הרה"ק
מקערעצקי (בשנת תר"ס) ביקש המחותן ממרן הקדושת
יר"ט שיבטיח קעסט להזוג, שאל הקדושת יר"ט, על כמה
שנים אתם מבקשים, ענה הרב מסאסוב, שלכל הפחות על
שמונה שנים ישב סמוך על שולחנו, נענה הקדושת יר"ט
ואמר: ארבעה שנים אני יכול להבטיח ותו לא, ויהי ככלות
ארבעת השנים בשנת תרס"ד עלה הקדושת יר"ט בסערה
השמימה, ויהי לפלא.

בעת אשר ישב אחרי חתונתו בצל חמיו מרן הקדושת
יר"ט ביקש ממנו חותנו שילמוד עם בנו הצעיר רביה"ק
זי"ע שהיה עדיין בחור צעיר כבן י"ד, ואכן קבעאז עמו

הגה"ק רבי חנוך העניך זי"ע נולד ביום ג' אלול שנת
תרמ"ד לאביו הגה"ק רבי יוסף דוד זי"ע בן הגה"ק רבי
שלמה מסאסוב זי"ע, בן הגה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק
בעל "לב שמח" זי"ע.

יסופר שהיה נהוג בביתו של זקיננו הגה"ק בעל לב שמח
מאלעסק זי"ע כשהיו מגיעות הנשים מיר"ח טרם לידתן
להכנס אל הקודש בכדי להפקד בדבר ישועה ורחמים, היה
מצוה אז איזה שם יתנו להרך הנולד, וממילא ידעו והבינו
כבר מה יולד בן או בת, כשהגיעה אמו הרבנית מרת חי'
רחל, ונכנסה כנהוג אצל הסבא קדישא בעל לב שמח על
מנת להפקד ולהצטוות איזה שם יתנו להנולד, שינה את
מנהגו ולא אמר כלום, אלא בירכה בלבד, והוסיף שבענין
השם יראו כבר, הרבנית ע"ה נתמלאה מזה פחד וחכמה
בכליון עינים ליום המיועד שיעבור בשלום בלי שום
מכשול חי', ואכן שלשה ימים קודם לידתה הוא יום ר"ח
אלול שנת תרמ"ד נסתלק הס"ק בעל לב שמח לעולמו,
וביום ג' אלול נולד ה"חנוך העניך" השני, או אז ראו בחוש
את רוח קדשו של הס"ק הלב שמח זי"ע שאמר שבענין
השם יראו כבר, שעתיד להקרא על שמו הטהור.

במעליו יתנבר נער

בשחר טל ילדותו כבר התבלט בכשרונותיו המופלגים
אשר כידוע היה לו חוש הזכרון מיוחד במינו, ואת אשר
ראה פעם לא שכח לעולמי עד, וכאילו בו ביום ראה, והיה
משתמר בקרבו בבחי' בור סיד שאינו מאבד טיפה, ובבחי'
בכל יום יהיה בעיניך כחדשים וכאילו היום ניתנו.

פע"א בתוך אחד השיחים אמר: אל תתפלאו על מיטב
זכרוני, כי ברכת צדיק היא תעשיר, מתנה טובה היא לי
בזכות ברכתו של דודי הגה"ק רבי יצחק מאלעסק זי"ע,
שברכני בילדותי "זאלסט האבן אַ גוטן זכרון", וכן ראו בו
שהיה זוכר בע"פ כל הש"ס רש"י ותוס', ועד זיבולא
בתרייתא לא שכח מה שלמד מעודו.

בהיותו כבן חמש נתייתם מאביו הק' רבי יוסף דוד
זי"ע אשר נלב"ע על פני אביו הרה"ק רבי שלמה מסאסוב
זי"ע, ואז לקחו זקיננו לביתו שיתחנך על ברכיו.

גם שלחו זקיננו לפרקים אצל אחיו הגדול הגה"ק ר'
יצחק מאלעסק ללמוד תורה וחסידות מפיו, והיה מחזיק
עצמו כתלמיד וחסיד נאמן מדודו הנ"ל, באשר ממנו קיבל
דרך העבודה, תורת החסידות וחכמת האמת, ולא פעם
אחד ראו אצלו כשהיה מדבר מדודו הנ"ל זלגו עיניו דמעות

ולהוושע בדבר ישועה ורחמים, ושמו הלך בכל המדינות כי איש מופת הוא, והוא בעצמו היה שולח כמה פעמים את המשכמים לפתחו לילך עם קוויטל להפקד אצל נכדו, ובפרט לתושבי מדינת אונגארין וראמעניא היה כמעט כולם מפנה לנכדו ע"מ להוושע, והיה בזה עינו של צדיק פקוחה לראות את הנולד כי עתיד הוא להתישב במדינה זו, על כן רצה לפרסם בזה שמו הטוב בעולם.

בשנת תרע"ד הארץ ברח עם זקינו מסאסוב ללעמבערג, אך כשהיה כבר ללעמבערג פנה אליו זקינו ואמר לו: שמע בני היות שהנך אב בית דין לעיר סאסוב, עליך לחזור לסאסוב, כי אחריות הקהילה עליך היא, וח"ו להפקיר קהלה בישראל, ואמנם משפחתו נשארו בלעמברג והוא חזר לבדו לסאסוב, לאחר תקופה קצרה נתחלקה המדינה, לעמבערג היתה תחת ממשלת אוסטריה, וסאסוב נכנסה תחת ממשלת הרוסים, ונתהוה מרחק מקירוב המשפחה, ולא היו שיירות מצויות מהכא להתם מפני המלחמה הגדולה.

הרוסים חקקו חוק אכזרי על כל היהודים אשר נמצאו תחת ידם, וגזרו שהרב אב"ד שבעיר הוא האחראי על כל העיר שלא יברחו, על כן גזרו אומר שכל הרבנים ילקחו לסיביר בתור ערבות על הקהילה שלא יברחו, אז החליט לברוח מסאסוב, בזמן בריחתו מהאויב סבל הרבה יסורים קשים, ובפרט בעת ההליכה הזאת של שלשת ימים נתעייף מאוד עד שהגיע לכלות הנפש ממש, וכשהגיע לגבול הצבא האוסטרי תיכף לקחו אותו ללעמבערג לבית החולים, והרופאים אמרו נואש למצבו, אולם בחסדי ה' השתפר אז מצבו והבריא כאחד האדם.

משם ברח עם זקינו לאושפיצין אשר בה נשתהו עד סוף המלחמה שאז חזר זקינו ללעמבערג, ואותו שלח לסאסוב לנהל את העדה, וגם אז נשאר נפרד מזקינו עקב המלחמה החדשה של פולין ואוקריינא, אחרי מאמצים רבים נסע ללעמבערג כי רצה עוד להתראות עם זקינו, אבל לדאבונו הגיע רק איזה ימים אחרי פטירתו של זקינו.

אחרי פטירת זקינו נשאר בלבוב, ומרוב אהבת ישראל אשר בקרבו מסר נפשו וכל אשר לו עבור להציל יהודים לקוחים למות ולהחביאם תחת צל כנפיו, ועל אף שהיה הדבר כרוך במסירות נפש ממש, ויהי היום מצאו אצלו שהחביא שני יהודים שהשתמטו עצמם מלשרת בצבא וזה לחטא פלילי יחשב, על כן לא היתה לו האפשרות לישראל עוד במדינה והחליט לברוח והגיע לטשעכי בעיר קערעצקי ונתמנה שם לאב"ד באשר היה חסר שם בעת ההוא אב"ד.

ויתהלך חנו"ך את האלוקים ואינו...

כעשרים שנה שימש ברבנות קערעצקי ופעל שם גדולות ונצורות, בזמן האחרון השתהה בעיר סאטמאר אצל בנו רבי חנו"ך י"ט ליפא מסעמיהאלי שהיה ראב"ד בסאטמאר, ושם השיב את נשמתו ליוצרו ביום ז' חשון תש"ג ומנח"כ בסאטמאר באהלו של הגה"ק ר' יהודה גרינוואלד ז"ע אבד"ק סאטמאר בעל "זכרון יהודה".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ללמוד בחברותא בשקידה רבה יומם ולילה עד ליום חתונתו, וסיפר מרן רבינו ששמע מרביה"ק ז"ע שהעיד שאז כבר באותה תקופה ראה והבחין על גיסו שהוא בקי כבר בכל כתיבי הארז"ל בעל פה, ולעומתו ברוך יאמרו שהרה"ק התבטא על רביה"ק פעם ואמר: "ווען די וועלט וואלט געוואוסט ווי אזוי ער האט אפגעראכטן די בחורי'שע יאהרן וואלט מען איהם אונטער געלייגט גאלד אונטער די פוס ווען ער וואלט געגאנגען".

ארבע שנים ישב בסיגעט על התורה ועל העבודה, חותנו הק' אהב אותו אהבת נפש, וכשהיה נוסע לפרקים על שבתות היה מוסר את ההנהגה ביד בנו מרן העצי חיים ז"ל וביד חתנו, בליל שב"ק היה העצ"ח אומר תורה, ובסעודת יום שב"ק היה חתנו אומר תורה, ושניהם יחד ישבו מסובין בראש השולחן.

יסופר שפע"א אמר מרן הקדושת י"ט לפני המון עם הבעה"ב הפשוטים שלא הבינו את ערכו הרם של חתנו, ומה גם שבחיצונותו היה נראה קטן הקומה ובפרט בעת חתונתו שהיה צעיר כבן ט"ו ולא עשה רושם אצלם, הוציא הקדויר"ט מטבעות מכיסו ואמר: ראו הלא מטבעות מטבעות יש, מטבע של נחושת היא גדולה, אבל מטבע של זהב היא קטנה, ודי לחכימא ברמיזא.

על כס הרבנות

בשנת תרס"ד עם פטירת חותנו מרן הקדושת י"ט ז"ע ובנו מרן העצי חיים נתמנה למלא מקומו בסיגעט, ביקש לו זקינו הרה"ק ר' שלמה מסאסוב ז"ע שיחזור לעירו ויעזור לו בהנהגת הקהילה, באשר החזיקו שהוא הראוי למלא מקומו בסאסוב.

בדרכו לסאסוב עבר דרך עיר אלעסק לבקר את רבו ודודו הגה"ק ר' יצחק מאלעסק ז"ע שהיה אז כבר בימיו האחרונים רתוק למיטתו אשר לא ירד ממנה כבר.

כשהגיע לאלעסק היה נבוך מאוד מה לעשות, אם להכנס אצל דודו אזי בוודאי ישאל ממנו על שלום חותנו הקדושת י"ט, ואיך יגלה לו מפטירתו, הלא בוודאי יצטער מאוד מהשמועה לא טובה, על כן החליט לא להכנס אל הקודש פנימה, אלא יעמוד מרחוק להסתכל בצורתו הקדושה, והיה זה מחכמתו הגדולה וממידותיו התרומיות לעצור כח מלהכנס בימיו האחרונים אל רבו אשר נפשו היתה קשורה בנפשו כל הימים, בכדי שלא לגרום לו ח"ו צער ועגמת נפש, שם באלעסק נשאר עד פטירת דודו.

אח"כ נסע לסאסוב לשאוב מים חיים מבארו של זקינו הרה"ק ר' שלמה מסאסוב ז"ע, בהגיעו לסאסוב שמח בו זקינו כעל כל הון כי הוא הראוי לירש את כסא אבותיו הק', תיכף מינהו כדין ומורה הוראה בעירו, ואח"כ לראש בית דין, והיה עונה על כל שאלות החמורות.

עד שנת תרע"ד יש לו על כסא הרבנות בסאסוב אחרי שזקינו רבי שלמה מסרו בידו לאט לאט, בהחזיקו אותו כיורשו הרוחני, זקינו הק' אף הדריכו במשך שנים הללו בהנהגת עדה ובהמשכת ישועות לכלל ישראל בקריאת הקוויטלעך וכדומה, וכאשר ידוע היו רבבות ישראל דופקים על פתחו של זקינו רבי שלמה לקבל ברכת צדיק

תודה וקול זמרה

בעוד אנו שרויים תחת הרישומא קדישא בחדרת קודש והתרוממות הנפש
של הימים הנוראים והימים טובים בצל הקודש של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לא נוכל להתעלם מלהביע מזללא טבא וברכת הודאה, מרחוק מקום וקירוב ליבאה,
אל מעלת כבוד ידידנו החשוב רב פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה,
אהוב וחביב על כל יודעיו ומכיריו, שמו הטוב בפעליו הכבירים הולך לפניו,

העסקן היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה

הר"ר אלטער משה קליין הי"ד

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

לרגל שמחתו בהולדת בנותיו התאומות שיחיו למזל טוב

הוא הגבר אשר השליך עצמו ענגד לפענינו
ודאג בהתעסרות עצומה שלא יחסר לנו עכל צרכינו
סידר ואירגן אש"ל עלא לכל אחד עאתנו
ועל זאת תודתינו והערכתנו

יחיד מלפני אבינו שבטמים, שיזכה לראות ולרוות מהם נחת מלא חפניים,
וימשיך להרבות פעלים להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמחה ואורה,
עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשינו,
במהרה בימינו, אמן.

העברכים בשיר וקול תודה

תלפידו ישיבת עהרי"ט בני ברק

אשר זכו להסתופף בצל כ"ק ערן רבינו הגה"ק שליט"א
בימים נוראים וימים טובים העעל"ט

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — מב — בלתי חוגה

אור ליום ערב סוכות תשס"ט לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א

אחרי שובו של כ"ק מרן רבינו שליט"א מבית החולים

השנה אז ס'זאל זיין 'עשירה בסופה'... דער אייבירשטער זאל העלפן.

רבינו: ס'קומט פאר אפט דער פראבלעם מיט די פיס ל"ע וואס מ'דארף אפערירן (להחליף עצם הברכיים). היינט איז אויך איינער געווען ביי מיר וועגן דעם.

האדמו"ר מסקווירא: כ'האב געטראכט מאקע וואס מ'האט געטוהן אמאל, ווען ס'נישט געווען די אפעראציעס.

רבינו: מ'האט זיך אפגעמוטשעט... וואס האט מען געקענט טוהן?

האדמו"ר מסקווירא: כ'האב דעמאלס געהאט געפרעגט דעם דאקטער, צי ער מיינט אז כ'קען עס נישט אפשטיפן אויף א יאר. האט ער מיר געזאגט: ס'זעט נישט אנהאלטן א יאר, דו וועסט דארפן א זויל-משעיר' אסאך פאר א יאר ח"ו...

רבינו: דער זיידע (מרן העצי חיים) ז"ל האט געהאט א הויכע בלוט-דרוק, און וואס האט מען געקענט דעמאלס טוהן צו דעם? גארנישט... היינט קאנטראלירט מען עס מיט מעדיצינען, אבער דעמאלס האט מען נישט געקענט.

האדמו"ר מסקווירא: עמיצער האט מיר געזאגט אז דער פעטער ז"ל דער בעלזער רב (הרה"ק מהרא"ז ז"ל) פלעגט דאס מבטל זיין: "ער האט נישט געהערט פון זיין טאטן ז"ל אז דאס זאל זיין א פראבלעם"... ממילא פלעגט ער עס מבטל זיין. אז ער האט נישט געהערט וועגן הויכע בלוט-דרוק, מסתמא איז עס נישט קיין פראבלעם... כ'האב דאס געהערט פון אפאר מענטשן.

אדמו"ר מסקווירא: אויב מ'האט מיך געוואלט מוכה זיין מיט פ'ירותיהם בעולם הוזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה א, א), האב איך געטראכט אז מ'קען דאס יוצא זיין מיט 'הכנסת כלה' אויך (ולא ב'ביקור חולים)... יעצט האב איך געהערט אז מ'האט גומר געווען א שידוך (הרה"ג ר' נתן דוב שווארץ שליט"א ראה"כ לצעירים אירם את בנו ההתן נ"י עב"ג בת הרה"ח ר' מענדל פראנקעל שליט"א), ווייזט אויס אז מ'האט מסכים געווען צו דעם אז מ'קען דאס יוצא זיין מיט 'הכנסת כלה' אויך...

ושאל האדמו"ר מסקווירא על מצבו והרגשתו אחר ששב היום מבית החולים, שב שההבשב"ק עקב חלשתו ל"ע

רבינו: ס'איז ב"ה גארנישט, נאר אז ס'האט געברענגט ווייטאגן האט מען זיך אביסל דערשראקן, מ'האט געמיינט אז ס'האט מיט די הארץ ח"ו, אבער ב"ה ס'איז גארנישט, מ'איז געווארן אויסגעטריקנט און דאס האט געברענגט א חולשה.

א איד טאר נישט ווערן אויסגעטריקנט...

האדמו"ר מסקווירא: ברוחניות טאר מען אוודאי נישט ווערן אויסגעטריקנט, נאר אפילו בגשמיות אויך נישט.

ודברו עוד בפרטי הענין והזכירו מה ששוחחו במעלעפאך לפני כן וכו'.

רבינו שאל אודות מצבו רגלי האדמו"ר מסקווירא

האדמו"ר מסקווירא: ס'איז נישט אינגאנצן אוועקגענומען דעם פראבלעם, אבער ס'איז בעסער ווי פארדעם (מלפני הניתוח שעבר לפני שנתיים). מ'בעהט דאך ראש

רבינו: א איד האט מיר דערציילט אז ער איז געווען אין ארץ ישראל ביים בעלזער רב זי"ע, און ווען ער איז געגאנגען צו סליחות איז געווען גוש היים אזוי ווי אין ארץ ישראל, און ער האט געהייסן ברענגען דעם טילעפ: "דער מאטע ז"ל איז געגאנגען צו סליחות מיטן טילעפ"!

האדמו"ר מסקווירא: ער איז געווען זייער מיט "דער מאטע, דער מאטע"... הרה"ח ר' משה גבאי (המסנה"ר משה במלך, מגדולי חסדי סקווירא) ע"ה האט מיר געזאגט, אז ער האט אמאל געהערט פונעם פעטער ז"ל אז "דער מאטע ז"ל האט געזאגט אז ס'איז א פסוק"... אז ס'איז א פסוק האט ער געדארפט האבן א "ראיה" פונעם פאטער אז ס'איז א פסוק?..

רבינו: ער האט אסאך דערמאנט דעם "מאטע ז"ל", אסאך! **האדמו"ר מסקווירא:** בכלל האט מען דארט מחמיר געווען אויף די 'צינים ופחים'. אז די גמרא (כתובות 5) זאגט 'הכל בידי שמים הויץ מצינים ופחים', האט ער אליץ מחמיר געווען אויף דעם... ער האט נישט פארנומען קיין 'צוג'.

ס'שטייט פון פריערדיגע אויך אז די 'צינים ופחים' מיינט אויף עבודת ה', מ'זאל וויסן אויסצונוצן ווען ס'זאל זיין קאלט און ווען ס'זאל זיין ווארעם – אבער דער מאטע ז"ל האט נאכגעזאגט פונעם תפארת עזיאל עה"פ (בראשית לא, טו) הייתי ביום אכלני חורב בלילה, מיט די הקדמה על מאהז"ל הכל בידי שמים הויץ מצינים ופחים. 'הייתי ביום' ווען ס'איז געקומען צו א מצוה, 'אכלני חורב' איז עס געווען מיט א ברען, זקרה בלילה' ביי די זאכן וואס טונקעלע זאכן איז עס געווען מיט א קרירות.

רבינו: דער קדושת לוי מייטשט עה"פ (קהלת ב', י"ג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הכסלות כיתרון האור מן החושך, וואס איז דער דמיון? נאר א חכם קען זיך מאכן פאר א נאָר, אבער א נאָר קען זיך נישט מאכן פאר א חכם.. ביי דוד המלך איז געווען 'בשנותו את מעמו (תהלים ל"ד, א)', ער האט זיך געקענט מאכן... 'אור' איז טאג, אבער ווען ס'פעלט זיך אויס קען 'אור' מייטשן נאכט אויך, ווי די גמ' זאגט (פסחים ב', ע"א) אור לארבעה עשר און די גמרא זאגט דארט אז ס'איז תרתי משמע. אבער 'לילה' איז זיכער נאר נאכט.

זאגט ער 'יש יתרון לחכמה מן הכסלות כיתרון האור' מן החושך', אזוי ווי דער אור קען שפילן ביידע – קען דער חכם שפילן ווי א כסיל אבער א כסיל קען נישט שפילן ווי א חכם.

אזוי ברענגט דער קדושת לוי, און דער ייטב לב ברענגט דאס אין פרשת נח. ער מייטשט דעם פסוק (בראשית ו, ט) נח איש צדיק וגו' את האלוקים התהלך נח איז די סופי תיבות חכ"ם, אזוי שטייט אין בעל הטורים. וואס איז דער פשט פון חכם דא? נאר כדי צו קענען זיך משתמש זיין מיט ב' מידות הפכיות, צי ווען מ'דארף זיין אן עניו און ווען מ'דארף זיין א בעל גאה – צו דעם דארף מען האבן חכמה! אויף דעם ברענגט ער צו דעם קדושת לוי.

האדמו"ר מסקווירא: דער מאור עינים (פר' מקץ) ברענגט אויך פון הרה"ק רבי ישראל פאליצקער זי"ע על מאהז"ל (אבות ו, ב) ומלבשתו ענוה, אז בעצם איז די גאנצע עבודה איז דאך ענוה, ענוה, ענוה, אבער מ'דארף זיין ווי א לבוש... א לבוש קען מען אמאל אויסטוהן אויך! אזוי ברענגט דער מאור'ע אז 'פעמים' דארף מען דעם לבוש אויסטוהן...

רבינו: דער נועם מגדים איז פול מיט דעם זיגבה לבו בדרכי השם (דה"ב י, ו). ער מייטשט מיט דעם מאה"כ (ישעיה יב, ה) זמרו ה' כי גיאות עשה.

האדמו"ר מסקווירא: יא, ער רעדט דערפון באריכות אין אפאר פלעצער. זמרו ה' כי גיאות עשה, ווייל אמאל דארף מען דאס אנטוהן...

רבינו: דער ייטב לב רעדט אויך אסאך פון דעם. **האדמו"ר מסקווירא:** דער לובלינער זי"ע ברענגט אויך אז ס'איז דא בלע"ם און עמל"ק, ע"ם איז מלשון גחלים עוממות (ברכות נג, ב), אז אמאל דארף מען נוצן דעם ברען פון גחלים עוממות און אמאל דארף זיין 'בל-עם' נישט עוממות. דאס איז דער ענין פון מהיית עמל"ק, אז אמאל דארף מען דאס ווארעמקייט און אמאל דארף מען דאס קאלטקייט.

רבינו: עמלק איז דאך 'אשר קרך'. דער של"ה ברענגט אז בלע"ם מיט עמל"ק אויב מ'לייגט עס אויס איינס העכער דעם אנדערן, קומט עס אויך אויס די זעלבע (ב"ל של בלע"ם וע"ם של עמלק, וכן ע"ם של בלע"ם ול"ק של עמלק). **האדמו"ר מסקווירא:** אויף די בחינה זענען דא אסאך אסאך ווערטער. דער זרע קודש ברענגט אין פקודי אויך, אז די ראשי תיבות פון אלה פ'קודי ה'משכן איז אפ"ה מדת היבש, און די סופי תיבות איז הי"ן מדת הלח – מ'דארף נוצן אמאל קאלט און אמאל היים עי"ש.

רבינו: דער תם סופר מייטשט אין וזאת הברכה עה"פ (דברים ל"ג, ב) מימינו אש-דת לנו, אז ס'איז א קרי און א

כתיב, א"ש ד"ת ווייזט אז ס'איז אזויווי פייער וואס גייט ארויף למעלה און אשדו"ת איז מלשון אשדו"ת הפסגה (דברים ג, יז), ווי וואסער וואס גייט אראפ. אז א איד דארף האבן ביידע בחינות.¹

1

אמרנו להעתיק מה שאמר כ"ק רבינו שליט"א בעת ההקפות הא"י שתא ליל שמחת תורה בענין זה, ואלו דבריו על מאמר הפיוט בראשית תורתך הקדומה רשומה הכמתך הסתומה מאין תמצא והיא נעלמה ראשית חכמה יראת ה'.

ויתבאר על פי מה דהוה מרגלא בפומיה דאבא מארי זללה"ה דברי החתם סופר (פ ברב עמוד קלח) לפרש הכתוב מימינו אש דת למו, הנה תיבת אשדת נכתב אחד, ונקרא שתיים אש דת, כי הקב"ה נתן לנו התורה שהיא אש, ועל ידי זה מהראוי שנהיה עומדים נגד הכל כאש, כמאמרם (תע"ד) ה"א צורבא מרבנן דרתה אורייתא הוא דקא מרתחא ליה, שנאמר (ירמיה מ כט) הלא כה דברי כאש נאם ה'. אמנם לעומת זה מצינו בגמרא (תע"ז) למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב (ישעיה נה א) הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא כמי שדעתו שפלה. נמצא שני הפכים בנושא אחד, וישראל משתמשים בהפכים האלו במקום הראוי ובזמן הראוי לעבודת ה', דהיינו נכנעים וממעטים עצמם לפני השי"ת כמים, ולעומת זה מגביהים לבם בדרכי ה' כאש. והנה אם תכתוב שני תיבות נפרדים אש דת, יהיה משמעו כפשוטו דת של אש, ואם תכתובה מלה אחת יהיה אשדת, כמו אשדות הפסגה (דברים ג יז), שהוא נחל היורד מההר למקום נמוך, ושניהם צדקו יחדיו אצל בני ישראל, עכ"ד.

ובזה יש לנעוץ סוף התורה לתחלתה, ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ופירש"י שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם. ואל אף היותם הלוחות מכתב האלקים המה, נשאו לבו לשבור אותם, מכה שבמקום הראוי לקנא קנאת ה' השתמש במדת האות בבחינת אש דת למו (ועיין במדך משה בראשית עמוד יב). ובהתחלת התורה נאמר בראשית, אתון ברית אש (תיקוף דף כז), כלומר להתנהג במדת אש והתנשאות ויגבה לבו בדרכי ה', ותלמיד חכם דרתה אורייתא קא מרתחא ליה.

ולעומת זה נרמז גם מדת הענוה בהתחלת התורה, דבהתחלת התורה כתיב בי"ת רבתי, וכתב באגרא דכלה (פ בראשית) בי"ת רבתי בגימטריא אתר"ג לול"ב הד"ס ערב"ה. ולכאורה מאיזה טעם לוקחים גם הערבה שאין לו טעם וריח, אמנם י"ל כי הערבה גדילה על המים, ובכך י"ל שהיא לומדת מן המים להתנהג בשפלות, וגם זה חשוב בעיני ה', כמאמר רבינו הקדוש מלובלין זללה"ה (הובא בישיבה משה פ וישה) בפירוש הכתוב (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, היינו שלא בזה השי"ת ולא שקץ ענות גם אם הוא באמת עני בדעת, אם עכ"פ הוא מכיר שפלות עצמו, עכ"ד. ולזה הצפצפה שבהרים פסולה (סוכה לד), כיון שאין לה לא טעם ולא ריח וגם מתנהגת בטוה שהיא גדילה על ההרים, אם כן אין לה שום מעלה. ועכ"פ ממה שלוקחים הערבה בין הארבעה מינים רואים מעלת מדת הענוה.

וכתב א"י זללה"ה בייטב לב (פ נה) שכדי שיזכה האדם להשתמש בשני הפכים הללו צריך לזה מדת החכמה, כי רק החכם יודע להבחין בין הענינים ולא הכסיל, וכדמתאמר משמיה דהר"ק מבארדיטשוב ז"ע

האדמו"ר מסקווירא: ס'איז מסתמא דערמאנט אין די ספרים אויך, אבער כ'האב געטראכט אז ביי הנוכה שטייט אז ס'דארף זיין 'למטה מעשרה, ווייל הנוכה איז דאך נר מצוה ותורה אור (משלי ג, כג), זאגן אלע ספח"ק בפשטות אז למטה מעשרה גייט ארויף אויף ענוה – אבער ס'דארף זיין למעלה מגו, ווייזט אויס אז אינגאנצן כארעא סמיכתא דארף מען אויך נישט זיין...

רבינו: דער טאטע ז"ל האט אמאל געזאגט אז מ'האט געגעבן די תורה אויפ'ן בארג סיני וואס איז געווען צמוך שבהרים, לכאורה זאל גארנישט זיין קיין בארג? נאר גארנישט קיין בארג. טאר אויך נישט זיין, ס'דארף זיין א בארג!...

האדמו"ר מסקווירא: כ'מיין אז דער קונוצער מוגיד'ס זוהן זי"ע ברענגט דאס אין קהלת משה אין פרשת במדבר, אז דער אייבערשטער וואלט דאך געקענט געבן די תורה אינגאנצן אין אן עמק? ברענגט ער טאקע מיט די הקדמה עה"פ (תהלים צג, א) ה' מלך גיאות לבש, אז ווען ס'קומט ממליך צו זיין דעם אייברשטן, מוז מען אמאל האבן די גיאות...

רבינו: מ'דארף האבן דעם 'הר' אויך.

דאס איז די כונה מאחז"ל (שבת פת) 'כפה עליהם הר' אז הר איז דאך גיאות, 'אם אתם מקבלים את התורה מוטב' אויף מקבל זיין די תורה וועט דאס זיין גוט צו נוצן די גיאות!...

לפרש הכתוב (קהל' ב יא) וראיתי אני שיש יתרון להכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך, על פי המבואר בגמרא (ספחים ב) דאור משמע ימנא ומשתמע אורתא, וכמו כן החכם פעמים ישתמש במדה זו ופעמים במדה זו, מה שאין כן כסיל הרי הוא כחושך הוה שאינו אלא בלילה, וכן הוא אינו יכול להשתמש אלא במדה אחת תמיד, עכד"ק. (וע"ע בייטב לב פ תצה).

וזה שאמר בראשית תורתך הקדומה רשומה הכמתך הסתומה, שבהתחלת התורה מבואר התנהגות האדם כב' מדות הפכיות, כי מדת ויגבה לבו בדרכי ה' נרשמת בפירוש במאמר בראשית"ת אתון ברי"ת א"ש, אמנם מאי'ן תמצא, מדת האין והענוה היא היסוד לקבלת התורה דדברי תורה אין מתקיימין אלא כמיש דעתו שפילה, והיא נעלמה, מדת הענוה היא נעלמה ולא נרשם רק ברמז באות ב' רבתי, והצורך להשתמש כב' מדות אלו כאחד, אמנם בעיקר צריך להשתמש במדת הענוה ושפלות רוח, כי ראשית חכמה יראת ה', וכתב (משלי כב ד) עקב ענוה יראת ה', ולכן צריך להתנהג בענוה כדי שיוכה ליראת ה' שהוא ראשית חכמה. והשי"ת יעזרונו על דבר כבוד שמו, שנזכה להשתמש במדות טובות כל מדה לפי הצורך, ונזכה להיות דבוק בתורה ומצות תמיד בכל עת ובכל זמן.

האדמו"ר מסקווירא: מ'דארף נאר האבן סיעתא דשמיא צו וויסן וואו יא און וואו נישט!!

רבינו: דער קדושת לוי (פר' עקב) ברענגט א ווארט וואס איז הפלא ופלא... ער ברענגט אראפ אז אויב א איד דאכט זיך אז זיין תורה איז נישט חשוב און ס'איז גארנישט ווערד, איז דאס ממש 'אפיקורסות'² ווייל דער בוכ'ע האט א תענוג פון די עבודה פון יעדן איד.

ער ברענגט אראפ (פר' ויחי, וערש) פונעם מגיד דער רבי ר' בער זי"ע ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, אז דער בוכ'ע האט א 'תענוג' פון א עבודה פון א איד.

האדמו"ר מסקווירא: ס'איז נישט פשוט... דער יצה"ר רעדט איהם דאס איין, ווייל ער וויל איהם דערווייטערן פון עבודה! דער קדושת לוי מייטשט מיט דעם מאה"כ (דברים ג, יב) ועתה ישראל מ"ה ה' אלוקיך שואל מעמך, דער אייבירשטער וויל מ'זאל זיין בענוה, אבער 'כי אם ליראה' הוין ווען ס'קומט צו יראת ה' יעו"ש.

רבינו: ס'איז שווער מסביר צו זיין. ער זאגט אז מען דארף זאגן "דער אייבערשטער פריידט זיך מיט מיין עבודה" און ער פלאגט זיך מסביר צו זיין... אזוי ברענגט ער דארט.

האדמו"ר מסקווירא: די ספה"ק ברענגען עה"פ (כראשית כ"ה, יב) סולם מוצב ארצה וראשו מגיה השמימה, אז ס'ווענדט זיך ביי וואס מ'איז און ווען מ'דארף האבן דאס פארקערטע, אויב דער מענטש איז אינגאנצן וראשו מגיע השמימה, דארף ער וויסן אז ער איז מוצב ארצה, און

2

והל"ק שם, ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה. הכלל, האדם צריך להיות עניו בכל דרכיו ובכל מעשיו ושמו תאמר בעבודת ה' גם כן יהיה עניו, חס ושלום לומר כן אדרבה האדם צריך לומר מעשי שאני עושה מצות ה' חשוב אצל הבורא יתברך והשם יתברך כביכול יש לו תענוג מן המצות שלי שאני עושה, כי אם חס ושלום האדם יהיה עניו במצות ה' ויאמר מה מעשי חשובים אל ה' זה הוא כפירה, אדרבה במצות ה' צריך האדם להיות לו לאמר מעשי שאני עושה רצון ה' הם חשובים בעיני הבורא ויש לו תענוג להשם יתברך ממעשי שאני עושה את מצותיו יתברך. וזו רמזו רבותינו ז"ל (פסח ה.) שמתא מאן דאית ביה שמתא מאן דלית ביה שמיני שבשמיניות, כי עולם התענוג הוא מדה שמינית כידוע, הדיינו שהבורא יתברך יש לו תענוג ממצות בני ישראל והאדם צריך להיות לו תענוג מה שעושה נחת רוח להבורא יתברך גם כן והוא מדבק עצמו במדה שמינית שהוא עולם התענוג והו שמיני שבשמיניות, שיש לו תענוג ממה שהבורא יתברך יש לו תענוג ממצות איש ישראל שעושה לפניו כידוע מאמר רבותינו ז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, פרנסה, הוא תענוג, כלומר שהשם יתברך יש לו תענוג ממצות ישראל. עיי"ש.

ווייטער אויב ער ווערט בעצבות ה"ו דארף ער וויסן אז וראשו מגיע השמימה.

ווייזט אויס אז דער פשט איז ווי דער קדושת לוי, טאמער דער פשט איז אז ער וויל איהם דערווייטערן פון עבודה, דארף ער וויסן אז וראשו מגיע השמימה וכו'.

רבינו: מ'זאגט נאך אז הר"ק רבי מענדעלע וויטעפסקער זי"ע האט זיך אנטערגעשריבן 'השפל באמת' און איינער האט דאס נאכגעשריבן אויף זיך. האט איינער פון די צדיקים איהם געזאגט "ער איז געווען אן אמת'דיגער שפל, און דו ביסט באמת א שפל...".

האדמו"ר מסקווירא: יענער האט עס נאכגעשריבן... מ'דארף וויסן ביי וואס מ'האלט!!

רבינו: דער ראפשיצער רב זי"ע האט געהאט א חבר וואס איז די יוגנט האבן זיי צוזאמען געלערנט און געהארעוועט, און ער איז אויסגעוואקסן 'דער ראפשיצער רב' און יענער נישט. ווען זיי האבן זיך געטראפן האט דער חבר איהם געזאגט: אפשר קענסטו מיר מסביר זיין, מיר זענען צוזאמען אויפגעשטאנען ביי הצות יעדע נאכט, און צוזאמען געלערנט און געדינט דעם באשעפער. אויזיט אויס אז יענער איז אויך געווען א גאון, א חבר פונעם ראפשיצער רב!

האדמו"ר מסקווירא: ער איז מסתמא נישט געווען קיין קטלא קניא. פארוואס ביסטו אויסגעוואקסן ראפשיצער רב' און איך נישט?

האט ער איהם געענטפערט: דו וויסט וואס כ'זועל דיר זאגן? איך האב אויך די זעלבע קשיא (שהרה"ק מראפשיץ השב על עצמו שאינו גדל כלל וחכירו גדול ממנו), ס'איז מיר טאקע אויך שווער געווען די זעלבע קשיא! און אפשר טאקע וועגן דעם ווייל איך האב די קשיא אזוי, און דו האסט די קשיא אזוי...
האדמו"ר מסקווירא: די קשיא איז דער תירוץ אויף "בידע"...

זכור את אדמו"ר מסקווירא שליט"א בפירות

רבינו אמר ע"ד צחות: כ'האב געהאט א שאלה דא, ווייל דא איז מיין ספרים שטוב א גאנץ יאר און מ'מאכט דערפון א סוכה, וויאזוי בין איך מקיים דעם 'בזכות צאתי מביתי החוצה'? האט מען מיד פון הימל אוועקגעשיקט, און כ'קום אהיים צו די סוכה!...

האדמו"ר מסקווירא: האט מען יוצא געווען דעם כ'שנכנס לסוכה!!

כ'הער אז מ'האט עס אביסל שווער אנגענומען (שנאלין לנסוע בשב"ק לביה"ח) – דער בני יששכר ברענגט דאס אין אפאר פלעצער, און אין איין פלאץ ברענגט ער טאקע דעם משל אז מ'דארף אמאל מחלל שבת זיין פאר א חולה, פרעגט ער זױאם געשעהט מיט דעם? ווייל בעצם די פעולה פון א מצוה איז מעורר רחמים און די פעולה פון אן עבירה ח"ו איז מעורר דינים ח"ו, אבער ווען מ'טוהט אן עבירה לשמה, וואס געשעהט מיט דעם? ס'איז מעורר דינים אויף די שונאי ישראל, פון אזא עסק ווערט א מפלה אויף שונאי ישראל! נו, איז דאך עס א "פעולה"!!

וליווה רבינו את האדמו"ר מסקווירא החוצה, וברוך צאתו אמר: ס'שטייט פון הרה"ק רבי פינחס קוריצער זי"ע, אז די וועלט זאגט אז "אן אורח ברענגט א רפואה", ווייל ס'איז אור ח' און די אכטע ברכה פון שמונה-עשרה איז רפאנו. אבער ס'שטייען נישט דארט קיין שום תנאים אז טאמער דער אורח איז שוואך איז נישט אזוי... יעדער אורח האט דעם כוח!!

רבינו: דער ראפשיצער רב זי"ע איז אמאל געווען אין ראווע, און דער ערשטער בעלזער רב זי"ע איז געקומען לכבודו אויף שבת. איז געקומען א איד צום ראפשיצער רב בעטן א ברכה, און דער בעלזער רב איז דארט געזיצן, און דער איד זאגט: "רבי געטס מיר א ברכה, א ברכת הדיום, און נאך אזא הדיום ווי דער רבי...". האט יעדער זיך צולאכט אז יענער זאגט אזוי.

זאגט דער ראפשיצער רב: מוזאל נישט לאכן, א 'ברכת הדיום' מיינט א ברכה וואס יעדער איד דארף צו האבן: געזונט, פרנסה און נחת!!

האדמו"ר מסקווירא: א פשוטע ברכה!!

ובירכו האדמו"ר מסקווירא: דער אייבירשטער זאל העלפן טאקע א רפואה שלימה בשלימות, און מוזאל עס קענען מקיים זיין טאקע מיט 'הכנסת כלה' און מיט נאך אזעלכע גוטע זאכן, א גמור חתימה טובה, בשורות טובות, מוזאל זיין געזונט בשלימות, מוזאל זיך זעהן טאקע מתוך שמוחה געזונטערהייט און א פרייליכן יו"ט!!

רבינו בירכו א גוט יו"ט ונפרדו לשלום

יום ד' פרשת נצבים – ימי הסליחות תשס"ח לפ"ק

ביקור הגה"צ רבי מנחם מענדל האגער שליט"א

אב"ד קרית וויזניץ בני ברק

רבינו שליט"א פרס בשלומו ובשלום קבוצת מלווי,

ונסתובבה השיחה על הרה"ח ר' משה ראזענבערג ע"ה ואחיו

הרה"ח ר' יעקב ראזענבערג ז"ל:

רבינו: ר' יעקב איז נאך געווען א תלמיד פונעם ערוגת הכשם, ער האט געוואוינט אין סיגעט, ער איז שוין געווען אין אמעריקע פאר די קריג, אזוי ווען דער פעטער (מח רבינו בעל דברי) ז"ל איז געקומען האט ער זיך זייער נאנט געהאלטן, עס איז דעמאלטס נישט געווען אזא גרויסער עולם אין וויליאמסבורג, דער קומין חסיד'ישע אידן וואס זענען שוין דעמאלטס געווען אין וויליאמסבורג האבן זיך אלע נאנט געהאלטן.

ר' יעקב איז געווען אן איידעם ביי משפחת באש, זיי זענען אלע געווען סיגעטער חסידים, זיינע שוואגערס זענען געווען ר' יושע באש, ר' יוסף באש, ר' מענדל באש, ע"ה, אלע שטארקע סיגוטער חסידים.

ושאל רבינו על מרת בואו לאר"ה ב כעת. ושהוא נוסע כבר

היום בערב בחזרה לאר"ה ק

אב"ד וויזניץ: כ'בין געקומען פאר די סיבה צוליב וואס אסאך גוטע אידן קומען קיין אמעריקע (לעסק בקיבוץ מעות לטובת המוסדות)...

רבינו: מ'קומט אוודאי מלקט זיין די ניצוצות הקדושות דאחי אין אמעריקע...

אב"ד וויזניץ: כ'בין געווען ביז יעצט שטארק טרוד מיטן שאפן געלט, אין אמעריקא זאגט מען דעם אויסדרוק אזוי "צייט איז געלט..." (שבטול זמן הוא פסידת 'ממון).

רבינו: דער אמת איז אז 'צייט' איז מער ווערד ווי 'געלט'... דמיו חוזרים וימיו אינם חוזרים...

וסיפר אב"ד וויזניץ אודות השב"ק פר' כי תבא שערך בפלעטבוש, ואודות ביקורו אצל הרה"ח ר' יצחק דוד הערץ חי"ו, שסיפר לו שהוא היה יחד עם מרן הכרד משה ז"ל בתקופת המלחמה, וסיפר ענינים נפלאים מאותה תקופה.

אב"ד וויזניץ: ער זאגט אז ער האט מיטגעלעבט מורא'דיגע זאכן, אז ער איז דארט געווען צוזאמען מיטן

האב איך געקלערט אז דאס איז "זכולם נסקרים בכקירה אחת, די גאנצע בריאה ווי אזוי ס'זאל נאר נישט זיין, מ'קוקט דאך אויף אלע אינאיינעם, מילא קעגן די גוים זענען מיר נאך גאנץ גוט".

אב"ד וויזניץ: די וועלט זאגט דאך אזוי אויף דעם וואס מ'זאגט ביים יהי רצון נאך תהילים "ולא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר", אז מ'זאל נישט דארפן צוקומען צו דעם אז מ'זאל אונז משער זיין קעגן די גוים, אז נאר דאס זאל זיין אונזער השיבות.

רבינו: מ'דארף דאך אבער יא... ס'וואלט אוודאי געווען זייער גוט ווען מ'דארף ווען נישט, לידער דארף מען דאך אבער יא.

אב"ד וויזניץ: מ'קען אויך זיין זכולם נסקרין בכקירה אחת, ווייל דער יהוד אליינס האט נישט קיין זכות, אבער ווען מ'נעמט צוזאמען דעם גאנצן כלל ישראל האט יעדער א זכות.

רבינו: בתוך עמי אנכי יושבת (מלכים ב' י"ד ג, ועי' בזה"ק בשלה מה: שקאי על יום הדין של ר"ה כאשר מתייצבים לפני המלך יהיה בתוך הציבור, עיי"ש)...

אב"ד וויזניץ: מ'שרייבט נאך היינט הודושי תורה? **רבינו:** יא.

אב"ד וויזניץ: כ'האב ביי מיר די ספרים, פלפולים נחמדים...

רבינו: עס איז שוין ב"ה ארויסגעקומען זייט דעמאלטס נאך, ר' וואלף (רבינו הראה על הרה"ר וואלף גלוק נ"י, וי"ר וועד להוצאת ספרי רבינו) איז מיך מזכה.

אב"ד וויזניץ: איך האב טאקע פון אים באקומען די ספרים, שערי ישועה, שובה ישראל, זכרון תרועה, זבח פסח.

אין ירושלים (ליל שב"ק שופטים תשמ"ז לפ"ק) האט דער שוואגער גערעדט וועגן ביטול ברוב מיט די סכך, דער מגן אברהם.

רבינו: אין (שו"ע א"ח) סימן תרכ"ז אין מבטלין איסור לכתחילה, א שמועס צי ביי א מצוה מעג מען מבטל זיין.

אב"ד וויזניץ: שבת הגדול זאגט מען אויך א דרשה? **רבינו:** יא.

אב"ד וויזניץ: אזוי! כ'האב געמיינט שבת שובה מוז מען מעורר זיין דעם ציבור, אבער שבת הגדול? כ'האב

רביז ז"ל, מיט נאך א בנן של קדושים, ס'איז געווען ראש השנה און מ'איז ארויס צו דער ארבעט, און די זשאנדארן האבן אכטונג געגעבן אויף די אידן, מ'טאמאל גיט ער א קוק זעהט ער אז דער רבי איז איהם נעלם געווארן פון די אויגן, מיט עטליכע מינוט שפעטער זעהט ער אים צוריק, וואס איז געווען? מ'איז אויפן וועג אריבער א וואסער, דער רבי איז אריינגעשפרונגען אין וואסער זיך צו טובל'ן אויף ראש השנה, ס'איז קלאר אז ווען דער זשאנדאר זעהט דאס ווען, וואלט ער אים באלד געשאסן ר"ל. ר' יצחק דוד זאגט אז ער האט דאס געזעהן מיט די אויגן.

רבינו: דער טאמע ז"ל האט דאס קיינמאל נישט דערציילט, דער טאמע האט אונז אסאך דערציילט פון לאגער...

אב"ד וויזניץ: ער האט אויך דערציילט ווי ער פלעגט טון די ארבעט אנשטאט דעם טאמן, ער האט אים געוואלט העלפן.

ונסתובב השיחה אודות מנהג רבותינו לבית סיגנט לומר

דברי התעוררות לפני התקיעות, ובנוגע דרשת שבת שובה

אב"ד וויזניץ: היינט זאגט דער שוואגער נאך אויך די שבת שובה דרשה? דער פעטער ז"ל פלעגט זאגן אויך א שבת שובה דרשה?

רבינו: אינדערהיים (בקיץ אורשווע, קראלי וסאטמאר) פלעגט ער זאגן.

אב"ד וויזניץ: דוכט זיך אז ער פלעגט זאגן די דרשה אין די גרויסע שטאטישע שוהל.

רבינו: דער זיידע ז"ל דער עזי חיים פלעגט אויך זאגן שבת הגדול און שבת שובה.

די גמרא זאגט (ראש השנה י"ה) זכולם נסקרין בכקירה אחת, וואס איז די סיבה? כ'האב פריער געקלערט אז ס'איז דא אן אלשיך הק, דער אלשיך זאגט אויפן פסוק (דברים י' ט"ו) "רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם ויבחר בזרעם אהריהם בכס מכל העמים", זאגט דער אלשיך "רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם", ער האט זיי געגליבן ווי אזוי זיי זענען געווען, אבער "ויבחר בזרעם אהריהם בכס מכל העמים", דאס וואס ער האט ענג אויסגעוועלט דאס איז נאר ווען מ'קוקט שוין קעגן די פעלקער, קעגן די פעלקער זענט עטס גוט".

געמיינט אז סווערט מיט עפעס לייכטער די ארבעט, דערווייל זע איך אז ס'קומט נאר צו אלס מער...

מ'לערנט נאך היינט פאר שיעורים אין די ישיבה אויך?
רבינו: ווי אמאל, בעיקר די סוגיא לערנט מען פאר רבי'ס, כ'דאוון שחרית יעדן טאג מיט די בחורים. פרייטאג צונאכטס עסט מען אויך מיט די בחורים אינאיינעם.

די נאכט האב איך געטון א וויזשניצער מנהג, כ'האב געזאגט סליחות ביינאכט... כ'בין געווען אין שטאט, כ'בין אנגעקומען אהער דריי אויגער, בין איך געגאנגען אין ביהמ"ד זאגן סליחות. (ומן אמורת סליחות של רבינו שליט"א בכל יום מימי הסליחות הוא כמנן הגדול בשעה 5:45 בביהמ"ד הגדול, ובהיות שנתאחר הזמן בלילה בהיות רבינו שליט"א בוויילאמסבורג לקבלת קהל, ואח"כ התקיימה אסיפת רבנים ומורי הוראה בענינים העומדים על הפרק, הגיע רבינו בחורה לקרית יואל אחר שעה שלש באשמורת הבקר)

אב"ד וויזניץ: מוצאי שבת זאגט דער שוואגער אינדערפרי צי ביינאכט?

רבינו: ביי אונז זאגט מען אלעמאל נאר צופרי. דאס וואס איז היינט געווען, איז דאס ערשטע מאל וואס כ'האב געטון אזא זאך.

דער שווער פלעגט דאך אזוי טון. ער האט געזאגט סליחות ביינאכט נאכן געזעגענען דעם עולם.

אב"ד וויזניץ: דאס איז געווען נאר אין די לעצטע יארן. אין די יונגערע יארן האט ער יעדן טאג געזאגט סליחות זעקס אויגער אינדערפרי. אין די לעצטע צוואנציג יאר האט מען געזאגט האלב אינס ביינאכט.

רבינו: כ'האב אביסל געטראכט איבער דעם, ס'איז מיר אויסגעקומען אז די תלמידים פונעם רבי'ן פון לובלין האב געזאגט סליחות אינדערפרי, אזוי איז געווען אין ראפשיץ, צאנז, בעלזא, סיגוט, וידיטשוב, דינוב ביים בני יששכר, אזוי איז געווען אין מציאות...

אב"ד וויזניץ: אין שו"ע (או"ח סי' תקפ"א ס"א) שטייט דאך אזוי "נוהגין לקום באשמורת הבקר", אז מ'שטייט אויף אינדערפרי צו סליחות.

רבינו: די רוסישע רבי'ס זיי האבן געזאגן סליחות ביינאכט, די ריזשינער רבי'ס, טשערנאבל. אין קארלין אויך.

אין גער זאגט מען אויך ביינאכט.

אב"ד וויזניץ: דאס איז נאר לעצטענס, דער בית ישראל פלעגט זאגן אינדערפרי, זיין ברודער דער לב שמה, ער האט משנה געווען, דער חידוש איז געווען אז דער זמן איז געווען 10 אויגער ביינאכט, ווען מ'האט אים געפרעגט דערויף פארוואס ער האט משנה געווען פונעם טאטן און פונעם ברודער, האט ער געזאגט "קינער פון זיי איז נישט געווען אזוי אלט ווי איך, איך בין שוין אן אלטער איד איך האב נישט קיין כח"...

רבינו: הייסט דאס איז גער האט מען לכתחילה יא געזאגט אינדערפרי, מסתמא אין קאצק האט מען אויך געזאגט אינדערפרי, פארשיסחא, דאס אלעס קומט דאס אויך פון לובלין. שטימט עס מיט דעם וואס מיר האבן געשמעסט אז דאס זאגן ביינאכט איז געווען בעיקר די רוסישע רבי'ס.

א' הנוכחים: דער סקולענער רבי ז"ל פלעגט אויך זאגן ביינאכט, ער איז געווען א ריזשינער חסיד.

והתפלא רבינו על מה שנהנו בכמה מקומות לומר סליחות בשעה 10, שאז אמור לומר עדיין י"ג מדות של רחמים, (עי' שעות שם (סק"א) בשם מהרמ"י, ועי' במג"א (סימן תקס"ה סק"ה) ועי' כמה שכתב ליישב המנהג במשמרת שלום (סימן מ"א), ובספר ישראל והומנים (סימן נ) עי"ש).

אב"ד וויזניץ: אויף היינט דארף איך האבן א שאלת רב, כ'פאר דאך אויפן פליגער, קיין מנין איז נישטא, מ'פארט אוועק 12 אויגער ביינאכט און מ'קומט דארט אן נאכמיטאג, מילא וויל מען זאגן סליחות 11 אויגער נאך איידער מ'זייט ארויף אויפן פליגער. מ'זוכט נאך א היתר...

רבינו: באמת ביחידות קען מען דאך זאגן סליחות (עי' מ"ב שם סק"ג שכן הוא מסקנת האחרונים), די שאלה איז בעיקר נאר אויפן זאגן "ה' ה'" אן מנין (עי' סי' תקס"ה ס"ה), נג, אויב זאגט מען פאר הצות איז דאך א שאלה צו מען קען זאגן "ה' ה'" אפילו מיט מנין.

וכברו רבינו לברך על היין וברכו: "דער אייבערשטער זאל העלפן מזאל פארן געזונטערהייט, א כתיבה והתימה טובה א גוט געבענטשט יאר, די תפילות זאלן נתקבל ווערן לרחמים ולרצון".

ונפרד רבינו ממנו לשלום

קריאת עמוד השבת "ברך משה" רחוקי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקודש"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעעווכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

קריאת
"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורמבערגער ז"ל
נלביע ח' סלו תשנ"ב
☆☆☆

קריאת
"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלביע ט"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' כ"ו סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

קריאת
"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע ג' תשרי תשנ"ח
וונ' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשל"ו
☆☆☆

קריאת
"אנשי חי"ף"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי"ל ז"ל
נלביע ז' שבט תש"ג
וונ' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מב"ח ז"ל
נלביע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

קריאת
"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע ד' אלול תשנ"ט
וונ' מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע ב"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

קריאת
"אפרון נט"ו ע"ר שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלביע ז' מנחם אב תשנ"ה
☆☆☆

קריאת
"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
נלביע י"ג כסלו תשנ"ה

קריאת
"נפש חי"ה"

ע"ש הרבנית הצדוקת
מרת ח' מיירזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלביע ח' שבט תשנ"ג
☆☆☆

קריאת
"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

קריאת
"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלביע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

קריאת
"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע ט"ו חשוון תשל"ו
☆☆☆

קריאת
"ציון לנפש חי"ה"

ע"ש ר' בן ציון כנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע ט' שבט תשנ"ג
וונתו מרת ח' ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

קריאת
"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
כנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע כ"ג ניסן תשנ"ו
וונ' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע ח' שבט תשנ"א
☆☆☆

קריאת
"ממכון שבתו

השגיח"

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' דוד פריינד שליט"א

לאירוסי בנו הבה"ח בן עיון מנחם ני"ו

תלמיד ישיבתינו

הר"ר יואל ענגעל הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' ישראל ענגעל שליט"א

ולחנתו הרה"ח ר' ראובן יואל יאקאב שליט"א

להולדת בתו נכדתם

